

องค์การบริหารส่วนบางคา
อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชการ ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑)

อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงสร้างภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมศาสนาทางศาสนาเข้ากับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลบางคา ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ต่อไป

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้าน คิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหาเป็นทั้ง สติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตใน วงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ใน หลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา ดังนี้

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐาน คุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองใน สภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตรเป็นต้น
๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อ เชลลอกการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการ บริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถ พึ่งตนเองทาง เศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่นการ รวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรม และอื่นๆ เป็นต้น
๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและ รักษาสุขภาพของคนใน ชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทาง ด้านสุขภาพและอนามัยได้
๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่า ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในด้านบริหารจัดการ การค้าการสะสมและ บริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและ โภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของ สมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกัน คุณภาพชีวิตของคนให้ เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่างๆเช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น
๗. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงาน ด้านต่างๆ ทั้งของ องค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้ เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการ จัดการที่มี ความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและ ถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล
๘. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท๑๐. สาขา ศาสนาและประเพณีหมายถึง ความสามารถประยุกต์และ ปรับใช้หลักธรรมศาสนาทางศาสนา ความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ประเพณี บุญ ประทายข้าว เป็นต้น

ประเพณี/วัฒนธรรม ในพื้นที่ตำบลบางคา อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประเพณีวันสงกรานต์

สงกรานต์หมายถึง การส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่คือ ตั้งแต่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน แต่เดิม วันขึ้นปีใหม่ไทยคือ วันเริ่มปีปฏิทินของไทย จนถึง พ.ศ. ๒๔๓๑ และได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๓

ประเพณีวันเข้าพรรษา

"เข้าพรรษา" แปลว่า "พักฝน" หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งระหว่างฤดูฝน พระพุทธเจ้าจึงทรงวางระเบียบการจำพรรษาให้ พระภิกษุอยู่ประจำที่ตลอด ๓ เดือน ในฤดูฝน คือ เริ่มตั้งแต่วันที่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี เรียกว่า "บุริมพรรษา"

ประเพณีวันออกพรรษา

ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เรียกว่าอย่างหนึ่งว่า "วันปวารณา" หรือ "วันมหาปวารณา" คือ วันที่พระสงฆ์ทำปวารณากรรม คือเปิดโอกาสให้ เพื่อนพระภิกษุว่ากล่าวตักเตือนกันด้วยเมตตาจิตได้ เมื่อได้เห็นได้ฟังหรือสงสัย ในพฤติกรรมของกันและกัน

ประเพณีบุญมหาชาติ

ภคินมีกำหนดระยะเวลาถวาย จะถวายตลอดไปเหมือนผ้าชนิดอื่นมิได้ ระยะเวลานี้มีเพียง ๑ เดือนคือตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ไปจนถึงวัน ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ (วันเพ็ญเดือน ๑๒) ระยะเวลานี้เรียกว่า ภคินกาล คือ ระยะเวลา ทอดกฐิน หรือ เทศกาลทอดกฐิน

แยกตามประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลบางคา อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้านการเกษตร

ชื่อ ที่อยู่ ของภูมิปัญญา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่ที่	ภูมิปัญญา
๑	นายธนโชติ คะประสิทธิ์	๒	วิทยาการการทำสวนมะม่วงตัวอย่างส่งต่างประเทศ
๒	นายวินัย โอสถานนท์	๒	หมอดิน
๓	นายสมเดช คะประสิทธิ์	๒	ปลูกแคนตาลูป ปลอดสารพิษ
๔	นางระเบียบ โอสถานนท์	๓	ปลูกผักสวนครัวแบบเกษตรอินทรีย์
๕	นายกฤษณะ แสงเวช	๓	การปลูกผักกางมุ้ง
๖	นางเขมณี แก้วมณี	๕	การปลูกแคนตาลูประบบปิด
๗	นายสายชล ดวงพระทัย	๕	การทำปุ๋ยชีวภาพ(การเลี้ยงไส้เดือน เพื่อใช้มูล)
๘	นายฉัตรชัย บุญจันทร์	๖	พิธีกร
๙	นางไพเราะ สมบุญยิ่ง	๒	การทำสวนสมุนไพร (ขมิ้นชัน)

ด้านหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์

ชื่อ ที่อยู่ ของภูมิปัญญา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่ที่	ภูมิปัญญา
๑	นางสาวสมฤทัย ทองฉาย	๑	การทำบายศรี
๒	นางการเกตุ ยิ้มแย้ม	๑	การทำพวงมาลัยดอกไม้ม
๓	นางจันแรม มั่งคละศิริ	๕	การทำกระชอมจากลวด
๔	นางสาวโสรยา แสงจันทร์	๖	การทำบายศรี
๕	นางสาวธิดารัตน์ ทิพวรรณ	๖	การแกะสลักผัก ผลไม้ลวดลายต่างๆ
๖	นางสาวจิตลดา ละอองแก้ว	๒	งานทำจากมือ งานประดิษฐ์ เช่น กระเป๋า ผ้าด้นมือ พวงกุญแจ
๗	นางสาวอรุณวดี ใหม่ก่งลาย	๓	งานทำจากมือกระเป๋าหนัง PVC พวงกุญแจ
๘	นางพรสุภัก คะประสิทธิ์	๒	กระเช้าสบู ของตั้งโชว์
๙	นางสาวหนึ่งฤทัย สมจันทร์	๖	การทำพรมเช็ดเท้าจากเศษผ้า
๑๐	นางจำเนียร แสงจันทร์	๖	การทำบายศรี / การทำกระทงจากใบตอง

ด้านอาหาร

ชื่อ ที่อยู่ ของภูมิปัญญา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่ที่	ภูมิปัญญา
	นางมณี สมบูรณ์ยิ่ง	๓	ผู้นำการทำขนมไทย
	นางมาลี สมบูรณ์ทรัพย์	๓	ผู้นำการทำขนมไทย
	นางสมควร ทิพนันท์	๖	การทำไม้กวาด / อาหารโต๊ะจีน
	นายนภดล พูลเปี่ยม	๖	การทำข้าวหลามสูตรโบราณ
	นางหนูเจียว ดอกคำ	๖	การทำข้าวเหนียวปิ้ง
	นางบรรจบ เนาวลักษณ์	๓	การทำอาหารคาว หวาน

ด้านการแพทย์แผนไทย

ชื่อ ที่อยู่ ของภูมิปัญญา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่ที่	ภูมิปัญญา
๑	นางวันดี ช่างประดิษฐ์เจริญ	๔	การนวดแผนไทย
๒	นางพยุ่ง กุลากุล	๖	การนวดแผนไทย
๓	นางทองสุข วรพงษ์	๖	การนวดแผนไทย

ด้านศิลปกรรม

ชื่อ ที่อยู่ ของภูมิปัญญา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่ที่	ภูมิปัญญา
๑	นายเขวงศักดิ์ เศรษฐพงษ์	๔	กลองยาว / อังกะลุง

ด้านศาสนา วัฒนธรรม

ชื่อ ที่อยู่ ของภูมิปัญญา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่ที่	ภูมิปัญญา
๑	นายประสาร คินันท์	๔	ผู้นำทางพิธีกรรมศาสนา
๒	นายธีรโชติ คุณารักษ์	๒	ผู้นำทางพิธีกรรมศาสนา
๓	นายธเนศ ทิพนันท์	๖	ผู้นำทางพิธีกรรมศาสนา
๔	นายสายชล ดุลคินิจ	๕	ผู้นำทางพิธีกรรมศาสนา

ด้านการแปรรูปอาหาร และแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

ชื่อที่อยู่ของภูมิปัญญา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่ที่	ภูมิปัญญา
๑	นางมณี รักษาทรัพย์	๔	การแปรรูปข้าว / ข้าวปลอดสารพิษ/ข้าวไรท์เบอร์รี่
๒	นางจินตนา ตันเจริญ	๔	การแปรรูปกล้วย
๓	นางสาวศรัมมงคล มั่งคละศิริ	๕	การผลิตข้าวกล้อง
๔	นางหนูเจียว ดอกคำ	๖	การทำข้าวจี๊อีสาน / ข้าวเหนียวปิ้งสูตรโบราณ

พิธีกรพิธีการต่างๆ

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่ที่	ภูมิปัญญา
๑	นายเทอดปริญ โสภสสวัสดิ์	๒	การเป็นพิธีกรงานพิธีต่างๆ
๒	นายฉัตรชัย บุญจันทร์	๖	การเป็นพิธีกรงานพิธีต่างๆ

สืบค้นโดย

๑. กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อบต.บางคา
๒. สภากองศ์กรชุมชนตำบลบางคา
๓. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางคา
๔. ชมรมผู้สูงอายุตำบลบางคา
๕. เครือข่ายภาคประชาชนตำบลบางคา